

Egy képre

Fején bús aranykoszorú.
Az arca halvány, szomorú.

A szeme messze, messze néz,
Az ajka néma szenvedés.

A lelke arcán úgy ragyog,
Mint szőke éjben csillagok.

Mosolya fátyol, szava dal,
Gyönyöre: rózsás ravatal.

Ki ez a lány? Elkérdezem.
Szép és bús. Angyal. Idegen.

Dulcineának

Most, hogy napom immár leáldozóban,
Hallom, cseléd voltál csak Tobosóban.
Szemre nem ékes és lélekre lenge.
Ó életem reménytelen szerelme!

Hiába mégis. Szép volt síkra szállva
Rohanni szélmalomra és halálba
És elpüfölve és a porba rogyva
Hittel fölnézni szűzi csillagokra!

Dulcinea, cseléd, akárki voltál,
Szívemben tisztán tündökölt az oltár
És érted gondolt száz dicső bolondot
Elmés, nemes, halódó don Quijottod.

Achilleusz pajzsa

A sánta művész, a fájó szerelmes
Bús pörölyével verte a vasat.
Pajzsot kovácsolt ádáz győzelemhez.
(És vert a szíve és majd megszakadt.)

Vert ékes művet éktelen csatához,
Vad ostromot, hol tombol száz halál,
Száz férfit is, ki vért özönnel áldoz.
(Ó Aphrodite, tarlott már a nyár.)

Vert rohamot, hol a dagadt Skamander
Bősz bíborárral omló partokat ver
S az égre bög a népverő csata.

S lankadtan, félőn, álmodozva, lágyan,
Egy búsuló juhászt is, nyárfaárnyban,
Ki békés, fáradt, árva, mint maga.

Új anakreoni dal

Világok háborúján,
Holott halál az élet,
Enyészet évadán és
Özön gyász századában
Én, bús Vitéz utóda,
Szegény, szomorú költő,
Hadd valljam balga hittel
És boldog áhítattal
Az élet vallomását,
Hogy nagy dolog a harc, de
Legszebb virág a béke.
Szelíden és nyugodtan
Jó könyveket lapozni,
Szép képeket csodálni,
Új éneket dudolni,
Túnt éveket idézni,
Mélázni a mezőben
S gondolni holmi szépet
S a bennünk fájva fájó
Ember tragédiáját
Feledni pillanatra
S csak élni, élni. Ámen.

Az olajfák hegyén

Ki eddig árva egymagamba rogytam
Fenséges és szemérmes bánatomban,
Ma búmat, mint szent zászlót lengetem meg
Testvéreim, sok büszke ezredemnek.

Eddig sötét szememben kárhozat volt,
Mely a derűs tavaszban elbitangolt,
Ma gyászom Fárosz, mely ragyogva ontja
Örök lángját szemekbe, csillagokba.

Ó eddig tört szívemben, mint a poklok,
Egy óriás és titkos kín borongott,
Most, mint a néma, tiszta Lethe habja
Elárad, a világ szívébe halva.

Kikért szenvedtem, kiktől messze éltem,
Megélik éltem, értik szenvedésem.
Utolsó vacsorámnak bús borától
Ma egy világnak fájó lelke lánghol...

A halott vár legendája

A baldachinja vert arany, a paplana selyem,
A megölt várban így virraszt *Atyuska* csendesen.
Az ajtón bársony neszfogó, előtte strázsa jár,
Egyszerre csak susogni és zokogni kezd a Vár.

Gyászfátyolos a tele hold, a harmat sírra hull,
Atyuska húnyt szemmel hever, forog álmatlanul.
Orvosa nézi komoran gyors pulzusát neki
S a vár órája monoton az éjfelet veri.

Egy, kettő, három, négy, öt... ó, szent Miklós... a csoda!
Száz zárt ajtón át besuhan egy idegen katona.
Fehér az arca, mint a hold, ruhája csukaszin,
A karja csonka, szeme vak és nincs vér ajkain.

Megáll a selyemágy előtt, merően és sután
S a megmaradt kezével ím keményen szalutál:
- Eljöttem én is, mint dukál, hogy üdvözöljelek,
A tízezerből vagyok *egy*, ki hősen elesett.

A millióból vagyok *egy*, ki védte a rögöt,
Mely békés, áldott és magyar vérünkkel öntözött.
Tiéd a tág, dús félvilág, orosz puszták tere,
Tiéd a Volga és a Don s a Káspi tengere,

Száztornyú Moszkva és ezer nagy város mind tied,
Minek tenéked a hazám, e kicsi táj, minek?
A csendes magyar rónaság, a búzát rengető,
Bölcsőnk nekünk. Nektek, ha kell, óriás temető!

Atyuska fölneéz. Félhomály. Hűs hold ezüstje süt
S a mély teremben a halál s éj csöndje mindenütt.
Az orvos lesi pulzusát, számol egykedvűen:
Tíz, húsz, harminc. *Atyuska* szól: - Nagyon fáj a szívem.

Orvos, nincs erre patikád, nincs erre balzsamod,
Gyerünk innen, gyorsan gyerünk, itt nem maradhatok;
Itt vérből van a vakolat, csontokból a falak
S a padló mélyén csukaszín mártírok alszanak...

Trombita recseg, dob pereg, pirkadnak az egek,
Atyuska jött... Atyuska megy, ezer kéz tiszteleg.
A nap föltámad keleten, a kakas trombitál
S örök nagyságról álmodik tovább - a przemysli vár!

Magyar falu csöndje

Öreg apók hosszú pipával
Bólintanak a ház előtt,
Az orgonák lila virága
Esőzi be a temetőt.

A sírok kertje mellett szántás,
Fekete föld, felhőt akar,
A tavaszégen varjú szánt át,
Vén, szürke varjú, gyászmagyar.

A lányok violája fonnyad
A kék Máriakép előtt,
Öreg anyók új hírt dohognak
S járják az ájult temetőt.

A söntés csöndjén, barna árnyban
Iszik két, három nyomorult
S a bakter a vak éjszakában
Kutyákkal kezd nagy háborút...

Barletta

A Magyar Szonettekől

Arany sisakban rózsás ifjú arccal
A vár alatt áll nagy Lajos király,
Övezve hú némettel, hős magyarral,
Riadva száll az égbe száz sirály.

Már Manfredonián magyar a zászló,
Mosolyogva leng az Anjou liliom.
És térdeplő jobbágya már Teánó
S magyar dal ujjong az olasz sikon.

Ím, a kapuk kinyílnak, mint a rózsza,
Ha pünkösöd pirkad és földig hajolva
Lajos elé jön a podeszta már.

- Felség, Barletta meghódolva vár.
S fekete zászlón május esti szélbe,
Mint nap ragyog a sápadt Endre képe.

In memoriam...

Apám, a régi tengerész,
Kitől e lelket örököltem,
Mely mindig messze, messze néz,
(Örök, azúr tengerre kész)
Apám alszik szegedi rögben.

Szép Miramare, nagy Trieszt
Fiatal lelke kikötője.
Fájó honvágyat végtelen
Egek után mély tengeren
Apámtól nyertem én örökbe.

Nyolcvanas évek rejtekén
Az albumát néztem heverve,
A szőnyegen merengve én
S az Adria kék tengerén
Lengett a lelkem, nyári lepke.

Kitől a vágyam örököltem,
Mely messze tengerekre néz,
A fekete szegedi rögben
Mit álmodik ma éji csöndben
Apám, a régi tengerész?...

Szelíd, szegedi versek

I

Trombitaszó

Az alkonyi Tiszán átszáll merengőn
A takarodó trombita szava,
Mint párját vesztett vadgalamb az erdőn
S túl tornyokon borong haza... haza.

A falu lelke zeng a trombitában
Szilajon, mélán, árván, elhalón.
Az ég pirul haragvó esti lázban
S a felhő rajta: holt hattyú a tón.

A falu lelke esd a trombitában,
Mely magánosan búg, trara, trara.
Városból szálló honvágy ez haza.

És elcsuklik a hang az éjszakában
Egy hosszú, hosszú fáradt altatóval,
Mint a fiáért síró anyasóhaj.

II

Reflektor

Túl a Tiszán, az újszegedi parton
Egy óriás szem nézi Szegedet,
Száll vén tetőkre, fákra bús kitartón
És kémleli az esti egeket.

Az alvó Tisza fölé von szivárványt,
Új Hadak útját mély hun sír felett.
Virrasztja a ráctemplom ódon álmát,
Majd a Boszorkány szigeten mereng.

Borzongva látják a poros akácfák,
Hajlongva várják varjas jegenyék
A néma partok lázas, nagy szemét.

A Város alszik, ő imetten átszáll
S egy böngös hajó kormány lebeg,
Mint Elmo tűz komor gályák felett.

Notre Dame de Lorette

Hurrá! A győzelem mienk,
Szép nap ragyog ma ránk,
Mondották a domb tetején
A hős német katonák.

A domb tetején kápolna állt,
De most már csupa szilánk.
Ott lelték kéken, fehérén Őt,
A lorettói Máriát!

Karjai között repesett
Vérző kicsi fia.
- Áldd meg a fegyvereinket, ó,
Asszonyunk, Mária!

Mária, fájdalmas Anya,
- Dicsértessék neve -
Csak nézett szent szomorúan
És semmit sem felele.

- Gloire! A győzelem mienk,
Ez a dicsőség hajnala!
Ujjongta a domb tetején
Száz francia katona.

És ők is ott lelték szomorún
Máriát a romok alatt.
- Notre Dame - mondották neki -
Áldd meg e nagy diadalt!

És Mária, fájdalmas Anya
Választ nekik sem adott.
S másnap megint hős németek
Tartják a magaslatot.

A lorettói Notre Dame,
Nem német, nem francia,
Neki csak fáj, fáj, egyre fáj,
Hogy vérzik drága fia.

Sebesült

A szent Demeter temploma előtt,
A Szent Háromság békés, hűs tövében
Alszik szegény. A nyári délelőtt
Arany pompáját hinti szét a téren.

A két mankó lábánál szendereg,
Fehér vattába bepólyálva gonddal,
Így alszik ott a kedves, nagy gyerek
S a Szent Háromság nézi bús mosollyal.

Az Atya áldón emeli kezét fel
S álmában vígan jár a katona,
A Fiú ráhajol öt szent sebével.

A Galamb száll, száll hírt adni tova
A falujába, az édesanyához,
Hogy jön a Jóska, készüljön a mákos!

A vérző temető

Nagy századok során pihent
Fehéren, csöndben és nyugodtan,
Ölében alvó regiment,
Akiknek földje már a holdban.
Kis emberek, nagy emberek,
Most mind, mind álmodók az éjben,
Az örök béke szendereg
A holtak árnyas erdejében.

De jött az év, a zord nagy év,
Melytől a vér áradni kezdett.
Pattant az ér és hullt a vér
S befolyta a mély síri kertet.
Temető ellen áll a harc,
Bús élők harca holtak ellen
És átok, vér, jaj és kudarc
Piroslik most a síri kerten.

Ó emberek, bús emberek,
Vert madarak viharba, vészbe,
Sirat és sajnál bennetek
A temető, a földi béke.
Holtak hús szíve földobog,
Hogy a meleg vér átszivárog.
A holtak, ó, ők boldogok
S az élők sorsa pokolárok.

Mikor pihensz, világvihar,
Vén föld, mikor léssz jó anyánk,
Szülő, ki játszadozni hagy
És dajkadallal ringat át
Az éjbe, hol szűz, tiszta fényt
Mosolyg a hold, az égi bánat
S nem sápad el, látván a vért,
Mely temetők ölébe árad!

Anyák

Ők ülnek talpig gyászban a világon
S virrasztanak, némán virrasztanak

És sóhajokat hoz nekik a távol,
A mellük és a könnyük elapad.

A csillagokba néznek nyáron, ősszel,
Télen, tavasszal mindig, mindig ők;
A föld nekik most tágas temetőkert
S a vonatok fáradt halottvivők.

A győzelem nekik fekete hintó,
Mely holtakon és bénákon görög,
Múló a mámor és a gyász örök.

Az ég, a kék, derűs ég méla sírbolt
S mint obulusz rég holtak ajkain:
Tört szívükön gubbaszt nagy, néma kín.

Menetszárad

A lámpáktól világos gesztenyefák sorában
Víg marsot dübörögve indulnak mind előre.
(Anyák, édesanyák nézik őket az árnyban.)
S ők mennek győzelemre és mennek temetőbe.

A hátukon a zsákjuk, a szívükben a fájás,
Az ajkukon a nóta, szilajon égbe csengő,
Fölöttük leng a zászló, lelkükben fáj a válás
S az anyák arca gyászos s tekintete esengő.

A vihar viszi őket, a jó, öreg fiúkat,
A vihar viszi őket, mely szerte a világon
Most ráz dús palotákat, most tép borús odúkat
S az ember, ó az ember, sárgult levél az ágon.

A vihar viszi őket. Csákójukon virágok.
(Ó életem virága: hervadt reménytelenség.)
A zászló már lobog, már a szelekbe szállong
S a város holdas éje elmúlik, mint egy emlék.

Ha ismerőst találok e férfi-rengetegben,
E névtelen seregben, szívem úgy földobog:
Érzem: testvér velük, bajtárs velük a lelkem,
Veszélybe indulók, halálba marsolók!

Kórház előtt

Kórház: előttd halkabban megyek
És szalutál a szívem csendesen,
Ó, én is voltam vérező beteg
És fölsajog még néha a sebem.

De benned árva hősök fekszenek,
Bús vértanúk, sebük szent, mint a Grál,
Mely ott ragyog a bűn és gyász felett,
Hogy diadalt ne üljön a Halál.

Itt künn az élet és nap csókja ég.
Ó, szép öröm, nem látja: vár a vég.
Sebaj, ujjongja, nótáz és nevet.

Benn bíbortűzben égnek mély sebek,
Egy hű szív talán épp végsőt dobog:
Ki értünk halt, Krisztusra gondolok.

Egy kárpáti falunak

A béke arany éve szállt felettünk.
Kora tavaszban csillogott a lomb.
A torony zengett, mi is énekeltünk,
Majális volt, új álmok hava volt.

Azóta a torony a földre roskadt
S nem zengi át dalával az eget,
Szép álmainknak tornya is a porban
S a rögben alszik szent ifjú sereg.

Piros torony, kicsorbult és leomlott,
Te még fölépülsz s büszkén, mint a homlok,
Mely eszmét hordoz, törzs magasba fel!

De minket a nagy, fájó, tompa gondok
Ránk roskadó világa eltemet
S csak sírjainkon támad kikelet.

Háborús emlék

Álla felkötve, keze összetéve,
Elpihent némán a halál ölébe.
Nyitott szemében őszi ég derűje,
Kifáradt testén tépett csukaszürke.
A milliókból egy, kik halni mentek,
A neve senki, akit elfelednek.

Neki nem zengett operák zenéje,
Finom, bús verset nem sírt el az éjbe,
Nem látta nemes gótika csodáit,
Duse mosolyát, mely szebb földet áhít.
Szivarja rossz volt és öröme olcsó,
Minden jutalma: egy szűk fakoporsó.
Nem is halt hősi, égzengő rohamban,
Csak köhögött, nyögött az ágyba halkán.
Csak levegőt kért és vizet, vizet még
S nem látta már a bíbor naplementét,
Mely mint dicsőség, áldás, mint egy ámen
Föltündökölt büszkén, de neki már nem!

Még jönni fog

A magyar ősz már ott bolyong a tarlón,
Holdunk ezüstje hűvös, mint a dér,
Az őszi tücsök elmélázva hangol
S a honi ákác lombja elalél.

Ó szeptemberi magyar szomorúság,
Véres, dalos te: új szüret fogad.
Lelkünk gerezdje még megtermi búját
S bánat hangolja még a húrokat.

Hogy végignézek a fonnyadt határon,
Hány magyar rózsza hervadt el a nyáron:
Tűnődve és bánkódva kérdezem.

Még jönni fogsz tán aranyos batáron,
De milyen áron, ó de milyen áron,
Piros, boros, utolsó győzelem!

Csendes panasz

Lehet, amit daloltam, nem marad meg,
Lehet, ha mit vallottam, nem igaz,
Most dalaimtól messze büszke harc zeng
S szívemtől távol balzsam és vigasz.

Mégis, ti gőgös győzők, vak merészek,
Engem szegényt, jaj, meg ne vessetek,
Enyém e hit, enyém e könny, ez ének
S enyéme mind, mit nyertem, a sebek!

Én mindig, mindig árok mélyin éltem
S fázott a lelkem és vívott agyam
S magam küzdöttem én mindig, magam!

Én diadalt nem kaptam s nem reméltem.
Reménytelen szép volt harcom, szerelmem
S nem éltem még, mikor halálba mentem.

Prológus

A szegedi színház Újházi estéjére

Már itt az este. Szürkül az azúr ég
S a felhő rajta gondok fellege,
Színes kulisszák fénye elfakult rég,
Gyönyör, dicsőség tűnt téli rege.
A koszorúk hervadnak a sarokban
S a taps zenéje elzengett tova.
A siker napja rég leáldozóban,
Ó az a nap, nem kél fel már soha!

Ti emberek, kik a szép, bölcs hazugság
Igéiben kerestek most vigaszt,
Megérezitek-e Crampton mélabúját,
E szelíd bút, e mélyet és igazt?
Egy gazdag lélek kincsét adta néktek,
Úgy tékozolta, mint dús nábobok,
Hogy szebb és vígabb lenne itt az élet,
Mindig adott és most - fáradt, kopott!

Görög derűt sugárzott ő mosolygón
E magyar tájra, mely bús szürkeség,
Azóta több szín volt e balga bolygón,
De jött a gyászos sors és szólt: Elég!
Constantin abbé többé nem vigasztal
És Crampton mester többé nem dalol,
Üres a ládafia és az asztal,
Az öröm elfolyt, mint a vér s a bor!

Jó emberek, ma a rivalda fénye
Mind néki gyúl, hogy estje szebb legyen
S ne hunyjon el vak éjbe lelke mécse
S ne lenne alkonya reménytelen.
Hadd lássa meg, hogy nem halt meg a Szépség
És él a jószág és lesz még öröm.
Constantin abbé boldog bölcsességét
Nem mossa el se könny, se vérözön...

Albumok

Fekete és ezüstös albumokban
Ma gyermekségem napjait lapoztam,
Szent tavaszom virágait kerestem
Szőke hajakban, nefelejcs szemekben.
Ó évek, mélyek, szépek, messze kékek,
Ó partok, révek, hova már nem érek,
Remények, arcok, harcok és kudarcok,
Miként virág hajt s lankás, néma hantok.

Ó szép királyfi zöld vadászruhában,
(Királyfi voltam én is hajdanában,)
Akit megöltek, aki visszajár még,
(Megölt öröm, szép, bús királyi árnyék.)
Apám, anyám ifjú szerelmi párja,
Mirtusz, mosoly, (egyik már sírba zárva.)
Fekete és ezüstös albumokban
Egy gyermekarc néz rám ma, aki voltam.

A muszka

A Kárpátokban ellenünk vezették,
Hozzánk a télen így került Prokop.
Szakálla kender, a szeme tengerkék,
Ó ez a szem sok szépet álmodott,
Jogról, örömről, lányról, mely övé lesz.
De ember tervez és Atyuska végez.

Most szenet és fát hord az iskolában,
Kis nebulóknak némán melegít
És él szelíden, bizton, új hazában
És várja, várja, hogy elengedik,
Mert rab a rab, ha jó is, aki tartja.
Ám szenteltessék az Ő akaratja!

Prokop Petőfi nyelvét töri lassan
S a Volga híján nézi a Marost.
Ó, a Tiszát is látta akaratlan,
Hogy januárban vérrel áradott.
Jaj, mennyi vér és víz folyt el azóta
S még mindig, mindig, mindig az a nóta.

Az iskolába jár egy szőke gyermek,
Kis hadiárva, kékszemű, szegény,
Katonaapja *akkor*, ott esett el
A becsület kárpáti mezején.

Prokop ezt tudja s nézi lopva, hosszan
És varjakat lát szállni Máramarosban.

És odamegy halk lassan a gyerekekhez
S megsimogatja lágyan a haját,
Az ujjai oly fázósan remegnek
És hallja távol haldoklók jaját
S mintegy magának rebegi szegény:
Bocsáss meg, ó nem én voltam, nem én!

Pannónia

Aquincum alján áll egy néma szittyá
S a ködbe néz, távol kelet fele,
Hol ősi, boldog bölcsejét gyanítja.
Avart kavar szemébe tél szele.

Tibiscus táján minden oly magányos,
Falat hiába rak a római,
Szellős sátorról álmodik a város,
Hol égis zúgtak szittyák dalai.

Most római a szó, a rend, a tábor,
Most erre jár a győző imperátor,
Acélt és búzát küld neki a táj.

Az árva szittyá szíve visszafáj
S míg légiók ujjongnak győzedelmet,
Ő álmodón néz távol napkeletnek.

Emlékeim

Emlékeim oly messziről üzennek,
Mint a halál és mint a végtelenség.
Melegszer sári lángjánál tüzeknek,
Mikkel felém csillognak régi estvék.

És látom tiszta mosolyát szüzeknek,
Kiknek halottas ágyát most vetették,
Szememben elhunyt csillagok tüzelnek
S magam vagyok magamnak boldog emlék.

És érzem bár, hogy nemsokára elmék
És vége lesz e síri ünnepeknek,
Lelkemben nyári hárfák ünnepelnek.

S úgy nézem én a téli naplementét,
Mint víg majális végét néma gyermek,
Ki legelőször súgja, hogy szeretlek.

Karácsonyi köszöntés

A Makón pihenő katonáknak

Betlehemi csillag
Szelíd fénye mellett
Ma az égen és a földön
Angyalok lebegnek.
Isten hírvivői
Könnyezve dalolnak
Békességet, boldogságot
Földi vándoroknak.

Harcos katonák is
Fölnéznek az égre
S rágondolnak álmodozva
A testvériségre.
Bujdosó raboknak
Idegen párnákon
Kedveseik szelíd arcát
Ringatja az álom.

Fáradt katonák ti,
PihenjeteK szépen
Karácsonyfák lángja körül
A mi szent esténken.
Gondoljatok hittel
Zsolozsmát dalolva
Eljövendő boldogságos
Szent karácsonyokra!

Csukaszürke köntös
Kopott, tépett szárnya
Meváltó nagy békességet
Hoz most a világra.
Győzelmes örömmé
Válik majd a bánat,
Lesz még otthon víg karácsony
Magyar katonáknak!

